

**Hela Sverige
ska leva!**

Länsbygderådet i Västmanland

U-Svängen

Nr 2/2012 • Juni

Informationsblad från Hela Sverige ska leva/Västmanland

Upplaga 300 ex

Nominering av årets "Ullbagg"... sid 3

Integration på landsbygden... sid 4

Årsmöte Västmanlands bygdegårdar... sid 6

Cykelled, ridspår och museum... sid 7

Ordförande har ordet

I Ronny Erikssons låt KVAD'n eller som fler känner den Nere vid Piteälva slutar varje vers:

"Det kan vi göra själva"

Jag tror att det är något som idag stämmer in på vår landsbygd mer än på länge. Kommuner likväl som kommersiella aktörer ser inte landsbygden som något värt att satsa på. Vad gäller kommunerna så är det ofta den dåliga kommunala ekonomin man hänvisar till. De kommersiella aktörerna ser helt krasst på saken – för dålig lönsamhet.

Givetvis ska vi strida när kommunen vill ta bort skolor och annan service som är viktig för landsbygdens befolkning. Men – det gäller att välja vilka strider som är värda att ta och när man tror att det går att vinna. Inte så sällan läggs kraft ner på strid när "slaget är förlorat". Kraft som istället kunde användas till att just "göra det själva".

Vi står inför flera sådana utmaningar! Ta till exempel behovet av seniorboende på landsbygden. Där kommer inte (och det är nog bra) kommuner att bygga och de kommersiella ser byggande av bostäder utanför stadsmiljön som ren kapitalförstöring. Fiber till bredband är ett annat ex-

empel – regeringen har ett mål att minst 90% av landets befolkning ska ha tillgång till bredband med 100 Mb hastighet. Ni vet var kommuner och telebolag satsar...

Men – på alltför många ställen undersöker man nu hur man i byn kan bygga bostäder i egen regi till exempel genom kooperativ hyresrätt. Och man räknar med att det nu finns cirka 1000 fibernätsföreningar och att det kommer att bildas 4000 föreningar till för att gräva ner egen fiber i byarna. Och inte är detta ett problem – det är en möjlighet. Vi kommer här att ha möjlighet att äga en viktig del av vår infrastruktur lokalt. Sedan får vi hoppas att vi inte säljer ut den på samma kortsiktiga sätt som vi gjort med de lokala elnäten.

Så när ilskan över att ni inte erbjuds allt det finns i stan är det läge att tänka:

– Det kan vi göra själva!!

Anders Johansson

Monica är tillbaka!

Många av U-Svängens läsare känner säkert igen personen på bilden här nedan. Monica Lindkvist har arbetat i många år för Länsbygderådet i Västmanland tidigare, arbetat med andra uppgifter därefter, tyvärr varit sjukskriven, men är nu åter hos oss – som en kunnig och inarbetad resurs och kontaktperson.

Monica har avtal om anställning hos HSSL/ Länsbygderådet i Västmanland under till en början ett år, från den 1 juni 2012. De viktigaste arbetsuppgifterna kommer i början att bestå av alla arrangemang i samband med planerna på informationstillfällen för glasfibernet och bredband över hela länet.

Hon kommer att svara på telefon och mail (enligt nedanstående uppgifter) och kommer väl ibland att befinna sig på sitt lilla kontorsrum, beläget i Grodden på Glasgatan i Köping. Här kommer hon att längta efter dina samtal och andra kontakter, friska upp gamla bekantskaper och i allmänhet vara en tillgång för det dagliga arbetet inom Länsbygderådet i Västmanland. De åren, som just passerade utan någon Monica, kan vi bara glömma!

Välkommer hem igen, Monica Lindkvist!

Kontakt med Monica

Mobil: 070-238 59 90

E-post: monica.lindkvist@helasverige.se

Foto: Red. U-Svängen

Hela Sverige ska leva/Västmanland är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

Nominering av kandidater till Årets Landsbygdspriser "Ullbaggar"

Foto: Landsbygdsnätverket

Bland de företag och projekt, som fått stöd från Landsbygdsprogrammet för sitt arbete, har nu för fjärde året Västmanlands läns jury utsett tre kandidater. Efter uttagningssomgångar utses segraren i varje klass av en nationell jury och priser delas ut på Landsbygdsgalan i Stockholm den 26 november i år. Västmanlands läns jury har bestått av Elisabeth Zimmer, Länsstyrelsen i Västmanland, Sture Johansson, LRF, Sabine Dahlstedt, näringslivsansvarig i Surahammars kommun, samt Henrik Wester, Västmanlands Kommuner och Landsting. En förkortad presentation av de tre kandidaterna följer.

Inom klassen "Årets Landsbygdsprojekt": Teatermaskinen

"I hjärtat av Bergslagen hittar man ett osannolikt projekt, Teatermaskinen. Hängivna, teatergalna och starkt samhällsengagerade lokala eldsjälarna har byggt ett internationellt kulturhus mitt ute i ingenstans i skogen. Den som sett anläggningen glömmar den aldrig. Besökare kommer från hela världen. Verksamheten utvecklas med stormsteg till en internationell teaterverkstad, en mötesplats för alla. Historia, samtid och framtid blandas i en härlig mix."

Inom klassen "Årets Landsbygdsföretagare": Färnas Hjärta AB

"Ett relativt nystartat företag och en driftig holländsk familj. En väl utformad företagsidé och stort engagemang etablerades i en av landets minsta kommuner, Skinnkatteberg. Man driver B&B med konferensanläggning och säljer upplevelser i samverkan med andra aktörer i kommunen och

regionen. Företaget har hög seriositet och tillvaratar det bästa som den svenska landsbygden erbjuder kunder från hela världen."

Inom klassen "Årets Miljöåtgärkning": Farmarenergi

"Förnybar energi efterfrågas och behövs för att ersätta fossila bränslen. Farmarenergi har tagit helhetsgrepp från producent till konsument (värmeverk) för att få långsiktiga lösningar på salixodlingens effektivitet och lönsamhet. Projektet jobbar nu med att lösa de tidigare problemen med skörd och transport genom samverkan med andra aktörer för odling, skörd, logistik och torkning av råvaran."

Bland förra årets Guldbaggevinnare fanns en västmanlänning. Låt oss hoppas på en utmärkelse också i år för våra välmeriterade kandidater!

Virsbo Konsthalls sommaraktiviteter

Under sommaren i år har Virsbo konsthall flera arrangemang på gång, bland annat en utställning med konstglas av Astrid och Aino Gate, Peter Hermansson och Micke Johansson. När vernissagen ägde rum, fick konstglaset mycket uppskattning och en hel del pjäser såldes omgående. Utställningen fortsätter till den 24 juni och är öppen på eftermiddagarna under veckosluten. Blir du sugen på skönhet någon annan tid i veckan – ring 070-665 45 43, så öppnas konsthallen.

Efter glaset kommer fåglar, fotograferade och målade, och 4 augusti öppnar en specialutställning med Johnny Molton och Stefan Edqvist.

Enligt traditionen kommer kurser i akvarell och akryl att ordnas samt elevernas produktion att ställas ut från 28 juli.

Utöver telefonnumret ovan, kan information sökas på
www.virsbokonsthall.se.

Initiativ till projektiden kom från Coompanion, HSSL/Länsbyggerådet i Västmanland och Svenska kyrkan. Vi ville tillsammans med våra respektive erfarenheter påvisa möjligheter att visa på vad landsbygden har att erbjuda för våra "nya svenskar".

Erfarenheter från projekt **INTEGRATION PÅ LANDSBYGDEN** i Västmanland INTERVJU MED MARITA ÖBERG MOLIN

Ett av våra mål var att få någon familj att vilja bosätta sig på landsbygden, dels för att kunna skapa ett liv med nya personer, ett småföretagande genom gröna näringar som finns på landsbygd och sist men inte minst komma in i en social samvaro. Där är det lokala föreningslivet en viktig del och en god väg till integration. Det är ju också föreningslivet, den sociala ekonomin, som tagit stort ansvar i projektet ute på landsbygden. Det handlar till stor del om en lokal utveckling för bygden.

Vi har genom våra respektive kontakter informerat om projektiden dels till utlandsfödda personer på olika orter i Västmanland, dels till olika kulturför-

eningar, som finns i stort sett varje kommun, med personer med olika etnisk bakgrund. En av våra medarbetare på Coompanion, som själv kommer från Irak och är begåvad med flera olika språk, har varit till stor hjälp. Framför allt har det varit till stor nytta att förstå de olika kulturerna som möttes i projektet.

Länsbyggerådet med alla sina lokala utvecklingsgrupper är viktigt för att få boende på landsbygden att vara "mottagare". Genom Länsbyggerådets riksorganisation "Hela Sverige ska leva" har erfarenheter från andra projekt tagits. Organisationen har även bjudit in till bra och spännande seminarier, där våra projektarbetare deltagit.

Svenska Kyrkan har genom sina medarbetare, som skiftade under projektets gång, varit en väldigt bra tillgång, då Svenska Kyrkan jobbar målmedvetet med integration och social ekonomi. Vi har genom svenska kyrkan lyckats visa personer från olika kulturer att kyrkan är ett öppet rum för alla.

Vi har gemensamt genomfört seminarier, där vi hade exempel på hur man i en kommun arbetar med integration, till exempel hur Arbetsförmedlingen arbetar med personer som står långt från arbetsmarknaden, vare sig man bor i centralorten eller på landsbygd. Väldigt uppskattat!

Rent praktiskt har vi tillsammans i projektgruppen tagit kontakter med ansvariga i kommunerna runtom i länet, med politiker eller integrationshandläggare, där dessa har funnits, detta i syfte att förankra projektet. I vissa fall har politiker även varit med och träffat utvecklingsgrupper, för att påvisa att man tycker det varit angeläget. I vissa fall och på vissa orter har det gått utmärkt, medan det på andra ställen varit svårt att ens få komma på besök. De mest positiva har varit de boende i Virsbo. Arbetet har varit väl förankrat hos Länsbyggerådet och flera aktiviteter genomfördes där. Andra ortsbesök har varit i Medåker och Munktorp.

Deltagarna har till största del kommit från Köping och Arboga. Flera kulturföreningar i Västerås besöktes, plus ett pågående EU-projekt, för att informera om möjligheterna som finns på landsbygden.

Genom att arbeta med information och därigenom skapa mötesplatser, ville vi medverka till att familjer med utländsk bakgrund fick komma i kontakt med och också kunna se det positiva med att kanske leva och bo på den svenska landsbygden. Vi ville dessutom undersöka möjligheter för personer att kunna få praktik på lantbruk, vilket vi hoppades skulle leda till någon sorts anställning. Många personer ur målgruppen hade dessutom erfarenheter från odling av grönsaker och försäljning av egenproducerad mat, erfarenheter vi gärna ville bygga vidare på.

Syftet med detta har för vår del varit att försöka bryta den segregation vi kan se finns, där personer som är födda i andra länder till största del bor i samma bostadsområde. På så sätt är det svårt att åstadkomma integration. Vi måste våga bo och leva tillsammans och vår strävan var att se, om det fanns möjlighet att skapa denna integration på landsbygden.

Genom kommunerna har vi fått uppgifter om vilka kulturföreningar som finns i kommunen och därefter besökt medlemmarna i dessa föreningar för att rekrytera deltagare till projekt. En stor informationssatsning har skett på Kompetenscentrum i Köping, då en av projektmedarbetarna arbetar på Kompetenscentrum.

Glasfibernät, bredband och telefoni – inte SNART utan NU

Omkring 600 000 hushåll på landsbygden kommunicerar med telefoni via kopparledningar, som förr. Nu börjar tidpunkten närma sig, när den gamla tekniken inte längre kan hållas i funktion. Hur man ska lösa frågorna runt telefoni och andra IT-tjänster kommer att bli mer och mer aktuellt. Och nu kommer tiden, när utredningar och planer måste ersättas med handlande. Lars Nyberg, VD för Teliasonerakoncernen, sade nyligen i en intervju, att han såg all rösttelefoni internet-baserad redan om ca 10 år. I Västmanland har Länsstyrelsen utrett frågan och presenterat rapporten i slutet av förra året, som minnesgoda läsare av U-Svängen kunnat konstatera.

Antingen du bor i en mindre tätort, i en gammal eller ny by på avstånd från tätare bebyggelse, eller t ex i ett villaområde i utkanten av den större tätorten, så kommer dina möjligheter att hänga med i utvecklingen att bestämmas av dig själv. HSSL/Länsbyggerådet i Västmanland kommer att inleda ett informationsarbete i länet för att engagera människor, grupper och föreningar. För att nå alla berörda, kommer flera informationstillfällen att ordnas ute i länet. Grupper i två områden har på eget initiativ hört av sig, Norberg och Arboga, med önskemål om stöd för arbetet med projekt. Arbetet kommer att få stöd från Länsstyrelsen, som också skall delta i mötena. Tillsammans kommer våra båda organisationer att kunna erbjuda en god start för dig som beslutat försöka påverka utvecklingen.

I första omgången kommer inte informationen att beröra det rent tekniska, utan skall visa på möjligheterna till samarbete och redovisning om hur problemen har lösts på andra områden i landet.

Det blir mycket viktigt att engagera sig och försöka samarbeta, både för organisatoriska och ekonomiska lösningar.

Har du frågor eller förslag, kan du ringa HSSL/Länsbyggerådet i Västmanland på tel 070 238 59 90, eller skriva ett mail till: monica.lindkvist@helasverige.se. Monica kommer att arbeta för Länsbyggerådet i Västmanland med dessa frågor, med omedelbar början. Hon kan också förmedla kontakter till och från dig och din grupp/förening.

Foto: Bo Sandberg

Bygdegården i Åvestbo fick i år äran att hysa Västmanlands Bygdegårdar när de avhöll sitt årsmöte för 2012. Förhandlingarna avslutades med en måltid och uppskattad musikalisk underhållning av Åvestbos egna trubadurer.

Årsmöte för Västmanlands Bygdegårdar i Åvestbo

P O Graaf omvaldes till styrelseordförande i den omvalda styrelsen och Petra Johansson från Åvestbo valdes in med särskild uppgift att bedriva ungdomsarbete. Berndt Lindholm, Björksta, Eva Maria Forsgren och ordföranden P O Graaf utsågs att repre-

sentera Västmanland vid Riksstämman i Saffle i början av juni. Ersättare blir Margaretha Graaf. Riksstämman kommer att ta upp angelägna frågor som ökad verksamhet för ungdomen, livsmedelshantering och kulturen på landsbygden.

Foto: KBI

Nu kan sommaren börja!

Kungs Barkarö Intresseförening lyckades samla ett 20-tal personer till gemensamt arbete med iläggning av badbryggorna vid Bottens badplats härom helgen. Ingen gav upp, trots regn och otäckt väder – man ordnade till och med en brasa på grillen!

KBI har haft flyt på sista tiden: inte nog med att föreningen nyss fått ta emot 10 000 kronor från Sparbanksmiljonen, utan också Kungsörs kommuns Miljöpris har kommit dem till del.

Nu hoppas styrelsen att lyckan skall kompletteras med positiv information från Trafikverket om väg 250 – vad de nu kan mena med det! Mera om väg 250 i ett senare nummer av U-Svängen.

Foto: K Å Nordebring och H Nyhlén, Föreningen Kulturbbygd i Samverkan

Cykelled, ridspår och museum – en god blandning

Turistföreningen Kulturbbygd i Samverkan har under flera år arbetat med några stora projekt och nu börjar man se resultatet av slitet. Den cykelled som lagts på den gamla järnvägsbanken efter KURJ-banan mellan Uttersberg och Köpings kommungräns i söder är snart klar för invigning.

Dessutom har de många timmarnas arbete snart också räckt till för att förvandla en bagarstuga/tvättstuga vid Krampen till ett museum på platsen för det s k Rysslägrät, bland andra projekt.

– Vi har lagt ner mycket arbete på cykelleden, säger Karl-Åke Nordebring, och nu har vi bara den sista biten kvar att bereda. Tack vare ekonomiskt bistånd från kommunen och Leader Bergslagen har vi kunnat lägga en bra cykelled med ett bärlager av grövre sten på banvallen, avslutat med stenmjöl som slitlager. Vi har också gjort ett samarbetsavtal med föreningen Banvallens ryttare om att dela på vägen, för att så många som möjligt ska kunna ha glädje av den. Sen kommer jobbet med skyltning längs leden och en karta för cyklisterna med tips om sevärdheter och sköna rastställen.

Stugan har två rum, varav ett skall inredas till museum till minne av lägrätet för ryska krigsfångar. Museet kommer också att stå klart inom en nära framtid.

– Vi har fått ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen till arbetet med att ordna museum i stugan vid Krampen, säger ordföranden i Turistföreningen Kulturbbygd i Samverkan, Catharina Gyllenhammar. Men det är medlemmarnas ideella arbete som varit avgörande för framgången med våra projekt. Nu är vi väldigt stolta över att kunna ha invigning av cykelledens första del den 14 juli!

Den livaktiga föreningen fortsätter sitt arbete: i december 2012 kommer t ex årsskriften, som utges av åtta föreningar i kommunen. Samordnare är Karl-Åke Nordebring.

Gamla sorter bäst

Naken havre, ärtor från Dalarna, gråärt från Sollerön, kikärt från Tällberg, gammal svensk rova och potatislök från Bjursås hör till de utrotningshotade växter som Naturskyddsföreningen i Orsa ska odla på jorden de arrenderar från kommunen. Ett antal potatissorter kommer till, som Leksand vit och Rättviks röd. Allt ska ske på gammalt vis, från sådd till skörd med lie, torkning och malning.

Kanske något att ta efter för en förening i Västmanland?

Notisen om Naturskyddsföreningens projekt i Orsa fanns först i ATL.

Länsbygderådets styrelse 2011

Ordförande**Anders Johansson**

Lungers handel
732 91 Arboga
0589-531 10, 070-235 94 98
anders@coompanion.se

Ann-Marie Karlberg

Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
0221-301 22, 073-954 80 24
ann-marie.karlberg@hotmail.com

Kassör**Nils-Gunnar Nilsson**

Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Marlene Carlsson

Kolmilevägen 15
739 31 Skinnskatteberg
0222-103 05, 070-285 54 63
marlene.carlsson@skinnskatteberg.se

Sekreterare**Ing-Britt Klang**

Åsgatan 4B
724 63 Västerås
021-41 67 70, 073-999 33 69
ingbrittolasse@bredband2.com

Helen Fahlin

Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
0223-532 73, 070-511 14 38
helen.fahlin@hotmail.com

Inge Larsson

Kvarnäingsvägen 10
730 61 Virsbo
0223-344 20, 070-665 45 43
virsboinge@telia.com

Per Gunnarsson

Gustafsberg, Dingtuna
724 75 Västerås
021-550 12, 070-610 80 49
per.gunnarsson@ltv.se

Mats Andersson

Högfors 10 B
738 92 Norberg
0223-600 51, 070-641 11 71
mats.karbenning@hotmail.com

Per-Olof Graaf

Lingongatan 12
733 37 Sala
0224-261 70, 070-268 22 92
p.graaf@telia.com

Ansvarig utgivare av U-Svängen: Lbr:s ordförande Anders Johansson

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turisttbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.

Hör av Dig!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening!
Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?
"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila
till Ing-Britt Klang, så får ni hjälp med att berätta!
Alla kontaktmöjligheter vid Ing-Britts bild här
ovanför!

NYTT!

Kontakt och stöd för våra föreningar
finns nu också genom:
Monica Lindkvist
Tel: 070-238 59 90
E-post: monica.lindkvist@helasverige.se

**Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland**
c/o Ing-Britt Klang
Åsgatan 4B
724 63 Västerås